

ko wychodził z domu. Kaplicę miał u siebie. Nosił się z zamiarem powrotu do Zgromadzenia Księża Misjonarzy. Nie chciał jednak wskutek dolegliwości być ciężarem dla otoczenia. Podkreślić trzeba, że w ostatnich 15 latach, które spędził poza kongregacją, ustosunkował się pozytywnie i życzliwie zarówno do misjonarzy, jak innych dzieł św. Wincentego a Paulo. Zmarł we Lwowie krótko przed II wojną światową 1939 r., pochowany na cmentarzu lyczakowskim w grobowcu Zgromadzenia Misji. Przed śmiercią zapisał cenną bibliotekę oraz przybory liturgiczne i część gotówki na rzecz misjonarzy lwowskich. Książki po nim przewieziono w r. 1945 ze Lwowa do Krakowa, znajdują się w depozycie w bibliotece stradomskiej.

Catalogue des maisons et du personnel de la Congr. de la Mission, Paris 1902—1924; Catalogus cleri archid. Leopoliensis w ll. 1902—1939; Księga Pamiątkowa trzechsetlecia Zgromadzenia Księża Misjonarzy (1625—1925), Kr. 1925 s. 260; Lwowski Synod Archidiecezjalny R. P. 1930, Lw. 1930 s. 13; „Roczniki ob Zgrom. św. Wincentego a Paulo”, Kr. 1901 s. 103, 187; Spis domów i osób prow. polskiej Zgrom. Księża Misjonarzy, Kr. 1920 i 1921 (odb. z ROZ); Spisy wykładów U. J. K. we Lwowie 1920/21—1933/34; Wydział Teologiczny Univ. Jana Kazimierza we Lwowie 1918—1933, Lw. 1934 s. 82, 84, 87, 91, 94, 95, 118—120, 139, 152; Katalog Sem. Int. (1867—1916); Kronika Księża Misjonarzy we Lwowie (1919—1946), rkpsy Arch. Księża Misjonarzy w Kr. na Stradomiu; Relacje śp. ks. Antoniego Skrzydelskiego C. M.: Ze wspomnień osobistych.

Ks. Alfons Schletz

HOLYŃSKI OTTON (1830—1882), wydawca, redaktor, właściciel drukarni, Rodem z miasteczka Tluste, powiat Zaleszczyki. Gimnazjum i studia teologiczne ukończył we Lwowie, gdzie też wyświęcony został na kapłana 1862 r. Jako wikary pracował najpierw w Skale i Bełzie. Przeniesiony do Lwowa 1866 r. i przydzielony na wikarego do katedry łac. Pełniąc w niej obowiązki ceremoniarza, zasłużył się około wewnętrznej renowacji i przebudowy świątyni. Założył bractwo Najśw. Sakramentu i jako dyrektor kierował nim 11 lat. Przyjaciele: Bernard Kalicki i ks. Edward Podolski wciągnęli go do zajęć wydawniczych. Podpisywał jako wydawca od 20 III do zamknięcia 11 VIII 1871 dziennik „Unia”. Przejął z rąk Kalickiego 10 IX 1870 nowozałożony dekadowiec „Chata”, „czasopismo ludowe ku nauce i rozrywek dla starszych i dzieci”. Prowadził je bezinteresownie jako redaktor i wydawca, zamieniając „Chatę” na dwutygodnik, a jej dodatek polityczny „Nowiny” również na osobny dwutygodnik od 1876. z dołączeniem jako premium dla abonentów ilustrowanego, 40-

centowego Kalendarza „Chaty” od 1873 r. Oba te pisma ludowe miały w 1876 r. po 1600 prenumeratorów. Było to najtańsze wydawnictwo dla wsi, redagowane w duchu konserwatywnym. Do współpracy pozyskał H. m. in. J. Szujskiego. Już 21 III 1872 został H. wyróżniony listem pochwalnym Piusa IX za redagowanie „Chaty”.

Wspólnie z kolegą ks. Podolskim otrzymał H. w 1872 koncesję na drukarnię i dzięki hojnej subwencji marszałka krajowego Leona ks. Sapięchy uruchomił ją w maju 1873 pod nazwą Drukarni Ludowej. Prócz „Chaty”, „Nowin” i „Przeglądu Lwowskiego” drukował tu jako wydawca i redaktor odpowiedzialny dekadowiec informacyjno-pastoralny „Wiadomości Kościelne dla duchowieństwa” (1873), którego pierwszym redaktorem został ks. Podolski i który zamieniono od 1877 na tygodnik z dodatkiem: „Kazalnica Parafialna”. Niebawem dołączył się tu dwutygodnik „Bonus Pastor” (1874), przemianowany 1882 na „Dobrego Pasterza”. Redagowali te pisma księża: Edward Borawski, Feliks Gawroński i Aleksander Marjański. Przy Drukarni Ludowej prowadził H. wydawnictwo dzieł religijnych. Szczególną poczytnością cieszyły się Czytania majowe dla ludu, czyli zbiór historii świętych i przykładań etc. (I seria w układzie H-go 1873, dalszych sześć w innym opracowaniu do 1879, po 30 centów, sprzedano ich w jednym roku 1875 egzemplarzy 5 tysięcy).

Jako indywidualny pielgrzym do Rzymu otrzymał H. 10 X 1875 pisemne błogosławieństwo Ojca św. dla siebie i dla „Chaty”. Drugi list pochwalny do niego skierowany 13 II 1879. W charakterze sekretarza komitetu zorganizował ogólnostanową pielgrzymkę z Galicji do Rzymu i opisał ją w książce: *Pamiętka polskiej pielgrzymki do Rzymu w maju 1877 r. z powodu 50-letniego jubileuszu Ojca św. Piusa IX* (Lwów 1877, ze spisem uczestników). Na tym tle poróżnił się z ks. St. Stojalowskim, organizatorem równoczesnej pielgrzymki włościańskiej, a redagowane przez Stojalowskiego pisma ludowe „Wieniec” i „Pszczółka” podkopały popularność „Chaty” i „Nowin”.

H. należał do najruchliwszych i najuczynniejszych księży lwowskich. Był poszukiwanym spowiednikiem. Kwesor świętopietrza, bardzo czynny w komitecie wspierania unitów chełmskich. Przyjaciel domu Gołuchowskich jeszcze od czasu swego wikariatu w ich ordynackiej Skale, spowiednik namiestnika Agenora Gołuchowskiego, opatrywał go na śmierć i eksportował zwłoki do Skąły. Założył 1872 stowarzyszenie ku szerzeniu dobrych książek z czytelnią i wypożyczalnią. Opracował *Niektóre przepisy do bielizny i szat kościelnych, oraz sposób przyrządzania tychże* (1869). Był odznaczony tytułem kanonika honorowego bazyliki loretańskiej.

W maju 1879 po krwotoku płucnym zaatakowany przez gruźlicę, musiał się spensjonować i wycofać z różnorodnych zajęć. Zimy spędzał odtąd w Meranie, gdzie też zmarł 28 I 1882 i tam leży pochowany. Arcybiskup Fr. Ks. Wierchlejski nazwał H-go „perłą swej archidiecezji”.

Podręczna encyklopedia kościelna, t. XV—XVI (błędnie) — *Gazeta Lwowska* 1882, nr 24; *Chata* 1882, nr 3; *Przegląd Lwowski* 1882, t. XXIII, s. 192—4 i 195—6; *Wiadomości Kościelne* 1882, s. 21—2; *Gazeta Kościelna* 1929, s. 562—3; Przypisek do historii wydawnictw ludowych w Galicji (dodatek do *Przeglądu Lwowskiego*, nr 1 z 1880).

Czesław Lechicki

SPIS TREŚCI

	Str.
MARIA ŚWIĄTECKA, Paweł VI	5
S. MAGDALENA KACZMARZYK, Udział Adama Chmielowskiego w powstaniu styczniowym	19
Bp JAN OBLĄK, Sprawa polska ludności katolickiej na terenie diecezji warmińskiej w latach 1870—1914	35
Ks. JÓZEF BAŃKA, Ks. Emil Szramek (1887—1942)	141
Ks. LEON ŚWIERCZEK C. M., Bolesław Wallek Walewski (1884—1944) Zarys biograficzny i twórczość religijna	187
KRÓTKIE BIOGRAFIE	
Ks. ALFONS SCHLETZ, Bielański Zygmunt (1877—1939)	233
CZESŁAW LECHICKI, Hołyński Otton (1830—1882)	236